ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

Lausunto EU:n vuoden 2028 jälkeiseen ohjelmakauteen vaikuttamisesta – Etelä-Karjalan liiton asiantuntijanäkemys

Etelä-Karjalan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua EU:n vuoden 2028 jälkeiseen ohjelmakauteen vaikuttamisesta. Koheesiopolitiikan tulee näkemyksemme mukaan olla koko EU:n ja koko Suomen yhteinen kehittämisväline, joka huomioi alueelliset erityispiirteet, tukee uudistumista ja vahvistaa EU:n strategisia tavoitteita. Alueellisena asiantuntijana pidämme tärkeänä, että tulevalla ohjelmakaudella otetaan entistä vahvemmin huomioon Suomen sisäinen alueellinen erityispiirteisyys, erityisesti itäisen Suomen ja ulkoraja-alueiden haasteet ja mahdollisuudet.

Haluamme tuoda esiin, että Suomen kannassa on epäselvyyttä terminologian suhteen. Kannassa puhutaan Itä-Suomen ulkoraja-alueista. Tämä ilmaisu ei pidä sisällään Etelä-Suomeen kuuluvia Kaakkois-Suomen maakuntia, Etelä-Karjalaa ja Kymenlaaksoa, joissa rajan sulkeutumisen talous- ja turvallisuusvaikutukset ovat olleet kaikista maakunnista merkittävimpiä. Kannassa tulee erikseen mainita Etelä-Suomeen kuuluva Kaakkois-Suomi, Etelä-Karjala ja Kymenlaakso, ja niiden merkittävästi muuttunut tilanne. On tehtävä selvä ero Itä-Suomi versus itäinen Suomi –terminologian kesken.

1. Erillisrahoitusratkaisu itäiselle Suomelle ja ulkoraja-alueille

Itäisellä Suomella ja ulkoraja-alueilla, kuten Etelä-Karjalalla, on geopoliittisesta sijainnista johtuen erityinen asema, joka on korostunut entisestään nykyisessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa. Tuemme erillisrahoitusratkaisua, joka tunnustaa alueen poikkeuksellisen tilanteen. Tähän rahoitukseen tulee kytkeä mukaan laajasti infrastruktuuriin liittyviä kokonaisuuksia – erityisesti kokonaisturvallisuuden, sotilaallisen liikkuvuuden ja huoltovarmuuden näkökulmasta.

2. Itärajaan perustuva koheesiopolitiikan rahanjakokriteeri

Koheesiopolitiikan rahoituskriteeristöä tulee kehittää siten, että se huomioi itärajan läheisyyden mukanaan tuomat erityishaasteet. Tämä mahdollistaa alueiden kehittämisen niiden omista tarpeista käsin. Aluetalouden uudistuminen, sosioekonomisten erojen tasoittaminen, väestön vähenemisen hillitseminen ja ylipäätään elinvoiman vahvistaminen edellyttävät kohdennetumpaa politiikkaa ja resursointia. Tuemme jakokriteerin kehittämistä, joka perustuu itärajan pituuteen, sekä kokonaisturvallisuuden laajaa tulkintaa (ml. elinvoima ja kilpailukyky) ja maa- ja meriulkorajojen merkityksen vahvistamista. EU:ssa itäisten ulkorajojen kannalta merkittäviä kriteerejä voisivat olla näiden lisäksi mm. rajojen matkustajamäärät (rajanylitykset ennen sotaa), konkurssien määrä, muutokset työttömyydessä. Alueiden kehityskuvan määrittelyssä on käytettävä BKT:ta huomattavasti laajempia mittareita, joiden avulla saa tarkemman käsityksen alueiden tilanteesta ja kehityksestä.

3. Kokonaisturvallisuuden laaja-alainen tarkastelu

Itäisen Suomen merkitys osana EU:n kokonaisturvallisuutta on syytä nähdä laaja-alaisesti. Rajaturvallisuuden ja puolustuksen lisäksi kokonaisturvallisuus rakentuu alueiden elinvoimasta, väestökehityksestä, energiaturvallisuudesta ja kriisinkestävästä infrastruktuurista. Aluekehittämisen ja kokonaisturvallisuuden tulisi kytkeytyä toisiinsa aiempaa selkeämmin EU-politiikassa. Elinvoimaisena pidetty EU:n itäraja on koko unionin kannalta merkittävä turvallisuusteko.

Kauppakatu 40 D
53100 Lappeenranta
Finland

Y-tunnus 0869462-5

etunimi.sukunimi@ekarjala.fi
kirjaamo@ekarjala.fi
www.ekarjala.fi

Kaksikäyttö- ja puolustusulottuvuuteen investoiminen osana koheesiopolitiikkaa on ymmärrettävää nykyolosuhteissa, mutta sen rinnalla on varmistettava, että itäisiin ulkoraja-alueisiin, kuten Kaakkois-Suomeen - Etelä-Karjalaan ja Kymenlaaksoon - investoidaan merkittävästi aiempaa enemmän niiden omiin vahvuuksiin pohjautuvaan kehittämiseen. Näiden alueiden talous- ja turvallisuusresilienssin vahvistaminen on keskeistä kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden näkökulmasta. On syytä huomioida, että Kaakkois-Suomi ei ole sijaintinsa vuoksi otollisin alue puolustusteollisuuden investoinneille, vaan teollisuuden potentiaaliset investoinnit suuntautuvat muille aloille, kuten energia- ja akkusektoreille ja biotalouteen. Puolustusteollisuuden investointeja tai sotilaallisen liikkuvuuden hankkeita ei tule toteuttaa itäisiin ulkoraja-alueisiin investoimisen kustannuksella, kuten kuluvalla EU-ohjelmakaudella on uhkana toteutua.

4. EU:n globaali johtajuus biotaloudessa ja kiertotaloudessa

Etelä-Karjalassa on vahvaa osaamista kierto- ja biotaloudessa sekä biopohjaisissa ratkaisuissa. Kannatamme EU:n strategista tavoitetta vahvistaa globaalia johtajuutta näillä aloilla. Rahoitusta tulee suunnata innovaatioekosysteemien kehittämiseen, tutkimus- ja kehitystyön kaupallistamiseen sekä pk-yritysten kansainvälistymisen tukemiseen erityisesti bio- ja kiertotalouden saralla.

5. Maaseuturahoituksen parempi yhteensovittaminen aluekehittämiseen

Maaseudun kehittäminen edellyttää maaseuturahoituksen ja laajemman aluekehityspolitiikan parempaa yhteensovittamista. Maataloustukien rinnalla tulee tunnustaa maaseudun kehittämisrahoituksen, kuten Leader-toiminnan, rooli osana alueiden kokonaiskehittämistä ja elinvoiman ylläpitämistä.

Yhteenvetona

Etelä-Karjalan liitto katsoo, että EU:n tulevan ohjelmakauden valmistelussa on tunnistettava rajaseudun erityisasema itäisessä Suomessa. Kestävä aluekehitys, huoltovarmuus, kokonaisturvallisuus ja puhdas siirtymä ovat toisiinsa kytkeytyviä teemoja, joiden toteuttaminen edellyttää kohdennettua politiikkaa ja riittäviä resursseja geostrategisesti tärkeille alueille.

Lappeenrannassa, 27.05.2025

Niina Sinkko

Yhteyspäällikkö

niina.sinkko@ekarjala.fi

+358 40 658 7857

Satu Sikanen

Maakuntajohtaja

satu.sikanen@ekarjala.fi

+358 40 066 1318